



מועד ניסן תשפ"ב

בס"ד

## בחינה בהלכות שביעית

כ"ח אדר ב' תשפ"ב

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגוש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' – עיון – 8 שאלות.  
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.  
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' – יישום – 4 שאלות.  
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.  
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

### חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות  
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1.
  - א. באר מתי מתחילים דיני שביעית בפירות העץ, פירות האדמה, חטים, תירס, אורז, אתרוג?
  - ב. מאימתי מתחיל ומסתיים דין ספיחין?
  - ג. הזרע ספיחי שביעית בשמינית, האם ירקות אלו מותרים באכילה ומדוע?
  - ד. ספיחים שצמחו בשביעית, האם חייב לעקרם מהאדמה או מניחם כמו שהם?
2.
  - א. באר את שיטת הרמב"ם על פי הכסף משנה, האם שביעית בזמן הזה מדאורייתא או מדרבנן?
  - ב. האם נוהג דיני שביעית במקומות הבאים: מקום שכבשו עולי מצרים, סוריא, עבר הירדן?
3.
  - א. האם מותר למכור לחבירו בשביעית משאית להובלת פירות? טרקטור לחרישה? מעדר?
  - ב. האם מותר לקנות מעם הארץ או ממי שחשוד על השביעית: תאנים ורימונים? פירות שחזקתם מהמופקר? פירות שאינם חייבים בתרומות ומעשרות כגון: בצל של רכפה? עדשים המצריות? זירעוני גינה שאינם נאכלים?

עמ' 1 מתוך 3

4.

א. האם מותר להעביר עציצים ממקום למקום? להשקותם? לזבלם? להוריד עליהם יבשים?  
ב. האם מותר בזמן תוספת שביעית להוציא עציץ עם האדמה והשורש שלו ולנטעו באדמה?

5.

האם מותר לעקור בשביעית עצי פרי? באר ג' נידונים הלכתיים במקרה זה.

6.

א. כתוב מחלוקת הרמב"ם הראב"ד ור"ש כיצד מקיימים מצות ביעור? מה המקור לדבריהם?  
ויישוב דברי הרמב"ם על פי הרדב"ז והכסף משנה?  
ב. הנוהגים היתר באכילת עלי גפן (כשאין בהם חשש תולעים), האם נוהג בהם קדושת שביעית או מצות ביעור? ואם כן מתי זמן ביעורם?

7.

א. באר מהו פרוזבול המוקדם והמאוחר? והאם הוא כשר? ומדוע?  
ב. האם ניתן לכתוב פרוזבול כשאין למלוה או ללוה קרקע? יש להם כוורת המחוברת לקרקע?  
יש להם עציץ המונח על גבי יתדות? ומדוע?  
ג. האם שביעית משמטת כספים דוקא בדרך הלואה או כל חוב? הוכח!  
ד. האם יש נפק"מ לדינא בין פרוזבול לבין מוסר שטרותיו לבית דין?

8.

א. במהרה בימינו יבנה המקדש ונזכה לקיים דיני יובל ודיני שמיטת כספים מדאורייתא.  
האם יהיה מותר לכתוב פרוזבול כדי שלא ישמט החוב? הוכח!  
ב. יתומים שלוו או הלוו כסף לאחרים, האם הם צריכים פרוזבול ומדוע?  
ג. האם שביעית משמטת במקרים הבאים: מלוה בשטר? מלוה בשטר עם אחריות נכסים?  
משכנתא? סיים לו שדה בהלואתו? משכון? הפקדת כסף בבנק? ומדוע?  
ד. מדוע מועיל פרוזבול הרי בפועל המלווה נושה מהלוה את החוב?

\*\*\*\*\*

### חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות  
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

9.

לרגל השנה החדשה שהיא גם שנת שמיטה, התקשר ראש העיר לרב העיר לאחל לו שנה טובה ומבורכת. במהלך השיחה שאל ראש העיר את הרב: האם יהיה מותר לעובדי העירייה לעבוד בשמיטה בגינות הנוי ברחבי העיר?, האם יהיה מותר לסלול כבישים חדשים?, האם צריך לעשות פרוזבול לכל עובדי העירייה או למי שעדיין לא שילם ארנונה?  
**כיצד יפסוק לו רב העיר?**



10.

- א. יצחק ויעקב בחורי ישיבה הלומדים בארץ ישראל והוריהם גרים בארצות הברית. במהלך השמיטה יצחק הלווה סכום כסף ליעקב. האם יצחק יכול לכתוב פרוזבול אע"פ שאין לו ולחבירו קרקע?
- ב. ראובן תובע את שמעון בבית דין על מלווה על פה ומוציא שטר פרוזבול, לעומתו שמעון טוען שהלוואה זו נעשתה לאחר כתיבת הפרוזבול, האם ראובן נאמן במיגו פרוזבול היה לי ונאבד?, האם אומרים מיגו להוציא ממון ומדוע?
- ג. ראובן קנה משמעון ריהוט לבית בסך 10,000 ₪ בראש חודש תמוז תשפ"ב ושילם (בצ'קים) ב-10 תשלומים שווים. האם שמעון צריך לכתוב פרוזבול ומדוע?

11.

קבוצת אנשים קנו קרקע חקלאית עם עצים ואבנים במרכז הארץ, לאחר השתדלויות שונות עם הגורמים המתאימים, הממשלה הפשירה את הקרקע מקרקע חקלאית לקרקע בניה. ונפשם בשאלתם, האם מותר להם בשמיטה לעקור את העצים והאבנים כדי להתחיל בחפירות לצורך הבניה? **פרט!**

12.

- א. באר את עיקרי הטעמים של גדולי האחרונים המתירים והאוסרים את "היתר המכירה"?
- ב. חווה דעתך, מי שאינו סומך על ההיתר מכירה, האם מותר לו לקנות או לאכול פירות או ירקות או להנות מפרחים של היתר מכירה ומדוע?

\*\*\*\*\*

**בהצלחה!!!**